

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de lichidatorul Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată, întreprinderea individuală „Corneliu Cuculescu”, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017,

adoptată în cadrul procedurii de insolvență a Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată la cererea lichidatorului Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată, întreprinderea individuală „Corneliu Cuculescu” privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent,

c o n s t a ț ă

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2015 (f.d. 20-21) s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de IFS pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru privind declararea insolvenței Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare SC „Tigor-INTV” SRL).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2016, s-a constatat insolvența SC „Tigor-INTV” SRL și s-a dispus inițierea procedurii simplificate și dizolvarea SC „Tigor-INTV” SRL, fiind desemnat în calitate de lichidator al debitorului ÎI „Cuculescu Corneliu” (f.d. 22-23).

La 12 septembrie 2016, lichidatorul SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” a depus în instanța de insolvență cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor cu încasarea de la ultimul a creanțelor neacoperite a creditorilor din tabelul definitiv al creanțelor, în mărime de 162 062,87 de lei (f.d. 2-6, 15-19).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017 s-a admis parțial cererea lichidatorului SC „Tigor-INTV” SRL; s-a atras la răspundere subsidiară fostul administrator al SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor și s-a încasat de la Butuc Igor în beneficiul SC „Tigor-INTV” SRL suma de 24 092,45 de lei, iar în rest cererea s-a respins (f.d. 75, 76-81).

La 05 iunie 2017 lichidatorul SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” a depus, prin intermediul Curții de Apel Chișinău, cerere de recurs preventivă împotriva

hotărârii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017, solicitând primirea și admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de insolvabilitate și emiterea unei decizii prin care să fie atras la răspundere subsidiară Igor Butuc, cu încasarea de la acesta a creanței neacoperite a creditorilor din tabelul definitiv al creanțelor, în mărime de 162 062,87 de lei (f.d. 83, 84).

La 26 iunie 2017 lichidatorul SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” a depus cerere de recurs suplimentară împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017, solicitând primirea și admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de insolvabilitate și emiterea unei decizii prin care să fie atras la răspundere subsidiară Igor Butuc, cu încasarea de la acesta a creanței neacoperite a creditorilor din tabelul definitiv al creanțelor, în mărime de 162 062,87 de lei (f.d. 86-88).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de insolvabilitate nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și nu a luat în considerație prevederile art. 27 alin. (3) și (4) din Legea insolvabilității.

Sușține că, până la data primirii spre examinare a cererii introductive, administrator al debitorului insolubil SC „Tigor-INTV” SRL a fost cet. Butuc Igor, care figurează și ca asociat unic al acestuia.

Relevă că, Butuc Igor nu a depus cerere introductivă în termenele stabilite de legislația în vigoare și s-a eschivat de a prezenta administratorului autorizat documentele contabile și ștampila societății SC „Tigor-INTV” SRL.

Consideră că, la adoptarea soluției, instanța inferioară nu a luat în considerație faptul că, Butuc Igor nu a prezentat administratorului autorizat documentele contabile și ștampila societății SC „Tigor-INTV” SRL.

Colegiul consideră recursul ca fiind declarat în termen, deoarece hotărârea instanței de insolvabilitate datează cu 18 mai 2017 (f.d. 75,), iar recursul preventiv a fost depus la oficiul poștal la 05 iunie 2017 (f.d. 84, 83), fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe plic, or, conform prevederilor art. 8 alin. (1) din Legea insolvabilității, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Potrivit art. 356 din Codul de procedură civilă, cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

Reglementări similare se regăsesc și în prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, care prevăd că, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În conformitate cu art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvabilitate..

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Materialele cauzei atestă că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2015 (f.d. 20-21) s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de IFS pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru privind declararea insolvabilității SC „Tigor-INTV” SRL.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2016, s-a constatat insolvabilitatea SC „Tigor-INTV” SRL și s-a dispus inițierea procedurii simplificate și dizolvarea SC „Tigor-INTV” SRL, fiind desemnat în calitate de lichidator al debitorului ÎI „Cuculescu Corneliu” (f.d. 22-23).

La 12 septembrie 2016, lichidatorul SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” a depus în instanța de insolvabilitate cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului insolubil SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor cu încasarea de la ultimul a creanțelor neacoperite a creditorilor din tabelul definitiv al creanțelor, în mărime de 162 062,87 de lei (f.d. 2-6, 15-19).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017 s-a admis parțial cererea lichidatorului SC „Tigor-INTV” SRL; s-a atras la răspundere subsidiară fostul administrator al SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor și s-a încasat de la Butuc Igor în beneficiul SC „Tigor-INTV” SRL suma de 24 092,45 de lei, iar în rest cererea s-a respins (f.d. 75, 76-81).

În conformitate cu dispozițiile articolul 247 din Legea insolvabilității, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Alineatul (1) al art. 248 din Legea insolvabilității prescrie că, dacă în cadrul procesului sânt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus

daune proprietății debitorului.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolvenței, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sânt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În această ordine de idei, Colegiul taxează că, art. 247 este o normă ce completează conținutul art. 248 din Legea insolvenței, care în esență aduce lumină la asupra noțiunii „membrii organelor lui de conducere”, și nu se referă la răspunderea subsidiară a asociatului (fondatorului) în cadrul procesului de insolvență, aceasta fiind prevăzută expres de art. 15 și art. 248 din aceeași Lege, prin sintagma „precum și de orice altă persoană”.

În sensul normelor precitate, legiuitorul identifică imperativ că antrenarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere, precum și a oricărei alte persoane, care au cauzat insolvența debitorului, poate avea loc numai după realizarea masei debitoare și constatarea certă a creanței creditorilor care nu poate fi stinsă din bunurile debitorului, precum și în condițiile strict prevăzute de Legea insolvenței.

Prin urmare, instanța de recurs opinează că, pentru a demonstra vinovăția organelor de conducere a SC „Tigor-INTV” SRL privind survenirea stării de insolvență a acestuia, lichidatorul urma să prezinte un raport bine încheiat, la care să fie anexate probe de unde să rezulte culpa acestora. Or, prin prisma faptului că, cererile de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere și a altor persoane ale debitorului se examinează în procedură contencioasă, la examinarea acestora sunt aplicabile dispozițiile art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, conform cărora fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectivelor sale dacă legea nu dispune altfel.

La caz, Colegiul conchide că, instanța de insolvență corect a ajuns la concluzia că, cererea lichidatorului debitorului insolvent privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere, urmează a fi fundamentată pe datele și informațiile furnizate consemnate în raportul administratorului insolvenței, prevăzut la art.114 din Legea insolvenței, cu indicarea faptelor ilicite pentru care ar putea fi angajată răspunderea personală patrimonială a persoanelor menționate la art. 248 alin. (1) din Legea insolvenței.

Astfel, examinând recursul prin prisma alegațiilor lichidatorului conținute în recurs și temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a fostului administrator și asociat unic al debitorului insolvent SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor, și anume nedeplinerea de către ultimul a cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14 din Legea insolvenței, Colegiul atestă că, potrivit art.14 alin. (1) și (3) din Legea insolvenței, debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10.

Aderent, alineatul (3) al aceleiași norme consemnează că, debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2).

La caz, Colegiul constată indubitabil că, la 01 octombrie 2014, debitorul a fost

informat despre obligația de a achita restanța la bugetul public național în mărime de 137 970,42 de lei, datorie care a devenit scadentă, prin urmare, avea obligația de a depune cerere introductivă în termen de 30 de zile, până la 01 noiembrie 2014, potrivit art. 14 al Legii insolvenței, temeiul de intentare fiind incapacitatea de plată a debitorului a datoriei fiscale (f.d. 36).

Însă, contrar obligației legal instituite administratorului debitorului insolvent, acesta nu a depus până la data de 01 noiembrie 2014 cerere introductivă, procesul de insolvență fiind intentat la cererea creditorului DAF Centru IFS pe mun. Chișinău (f.d. 20).

Cumulul circumstanțelor constatate decelează că, lichidatorul debitorului insolvent poate solicita stingerea creanțelor doar în limita celor apărute după expirarea termenului de depunere a cererii introductive, or, doar nerespectarea acestei obligații a dus la majorarea creanțelor.

Instanța de recurs desprinde că, prin cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a fostului administrator al SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor, lichidatorul debitorului insolvent a solicitat încasarea acestuia suma de 162 062,87 de lei, fără a diferenția suma creanței apărută până la intrarea în insolvență de suma creanțelor apărute după expirarea termenului de 30 de zile de depunere a acestei cereri introductive. Or, atragerea la răspundere subsidiară a fondatorilor organelor de conducere a debitorului insolvent nu poate avea loc în mod exclusiv pe solicitările lichidatorului, în acest sens nefiind înaintate argumente și prezentate probe necesare, veridice, pertinente și concludente în confirmarea solicitării respective.

Ba mai mult decât atât, Colegiul notează că, pentru neatragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic al societății debitoare insolvente, Butuc Igor, lichidatorul urma să prezinte probe ce ar confirma întrunirea condițiilor prevăzute de Capitolul XXXIV din Codul civil, având în vedere că aceasta reprezintă o formă a răspunderii delictuale, și anume: fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul cauzat, legătura de cauzalitate între fapta comisă și prejudiciul.

Or, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acțiunea culpabilă și intenționată, subiecții vizați au cauzat starea de insolvență prin săvârșirea vreuneia din faptele expres și limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvenței și căror consecințe s-au materializat prin crearea, menținerea sau aprofundarea stării de insolvență, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condițiilor pentru atragerea răspunderii juridico-civile.

În acest sens, prezintă relevanță și dispozițiile art. 1398 alin. (1) din Codul civil, care consemnează că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează față de delincvenți, în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter patrimonial.

Așadar, în sensul dispozițiilor menționate, se subînțelege că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componenta delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, și vinovăția. Acestea reprezintă condițiile

generale de antrenare răspunderii delictuale, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege, când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

În contextul condițiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale este de menționat că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu.

Astfel, pentru intervenția răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitorului, condițiile sus-enumerate trebuie întrunite cumulativ, iar lipsa uneia conduce la lipsa răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la apariția stării de insolvabilitate a debitorului.

În corolar, Colegiul menționează faptul că, instanța de insolvabilitate corect a conchis că, temeinicia cererii lichidatorului SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” privind atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului insolvabilitate SC „Tigor-INTV” SRL – Butuc Igor și încasarea de la ultimul doar a creanțelor apărute după expirarea termenului de depunere a cererii introductive, deoarece nerespectarea acestei obligații a dus la majorarea creanțelor față de societatea insolvabilă.

Totodată, instanța de recurs consideră univocă concluzia instanței inferioare precum că, doar suma de 24 092,45 de lei urmează a fi încasată de la Butuc Igor în beneficiul debitorului insolvabil SC „Tigor-INTV” SRL ca creanță apărută după expirarea termenului de depunere a cererii introductive, deoarece doar această sumă reprezintă majorarea creanțelor față de societatea insolvabilă. Or, această sumă constituie diferența sumei creanțelor apărute după apariția stării de insolvabilitate.

Cât privește alegația recurentului, cu privire la al doilea temei de atragere la răspundere subsidiară, prin prisma prevederilor art. 27 alin. (3) și (4) din Legea insolvabilității, Colegiul învederează că, simpla invocare a lichidatorului SC „Tigor-INTV” SRL, ÎI „Cuculescu Corneliu” precum că fostul administrator nu a prezentat documentele contabile și ștampila societății insolvabile nu atestă faptul că, neexecutarea indicațiilor lichidatorului și netransmitere a documentelor a adus pagube proprietății debitorului.

Din considerentele menționate și având în vedere că argumentele invocate în recurs sunt declarative și neîntemeiate, iar hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017 a fost emisă cu respectarea normelor de drept procedural și material, Colegiul ajunge la concluzia respingerii recursului declarat de lichidatorul Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată, întreprinderea individuală „Corneliu Cuculescu” și menținerii hotărârii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de lichidatorul Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată, întreprinderea individuală „Corneliu Cuculescu”.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2017, adoptată în cadrul procedurii de insolvabilitate a Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată la cererea lichidatorului Societății Comerciale „Tigor-INTV” Societate cu Răspundere Limitată, întreprinderea individuală „Corneliu Cuculescu”

privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu